

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 CZERWCA 1933 ROKU

MIĘDZYNARODOWA DOKUMENTACJA CHEMICZNA

Międzynarodowa organizacja chemiczna (l'Office International de Chimie) powołana została do życia w wyniku konwencji międzynarodowej, podpisanej również przez Rzeczpospolitą Polską. Pierwszym zadaniem, jakie ma do spełnienia ta nowa instytucja, jest niewątpliwie sprawa międzynarodowej dokumentacji chemicznej, w szczególności zaś koordynacja poczynań istniejących już ośrodków dokumentacji. Zagadnienie powyższe było przedmiotem obrad zebrania ekspertów, którzy we wrześniu roku ubiegłego obradowali w Paryżu pod przewodnictwem Prof. Dutoit z Uniwersytetu w Lozannie.

Ekspersi zastanawiali się przede wszystkim nad dokładnym określeniem pojęcia dokumentu chemicznego i ośrodka dokumentacji chemicznej. Pod pojęciem dokumentu rozumieć należy nie tylko druki, maszynopisy, rękopisy, dotyczące zagadnień chemicznych, lecz również fotografie, filmy, fotogramy, zdjęcia mikroskopowe, nagrane płyty gramofonowe, kolekcje surowców i produktów gotowych, próbki artykułów chemicznych, modele i t. d. — to wszystko dokumenty pierwszorzędnej doniosłości. Ośrodek dokumentacji chemicznej (le centre de documentation) to nie tylko magazyn dokumentów. Niedosć jest bowiem zbierać, przechowywać i klasyfikować dokumenty — należy przede wszystkim ułatwić dostęp doń i udzielać najdokładniejszych i szybkich informacji. Archiwum dokumentów, nawet najbogatsze i najlepiej pod względem metodycznym ułożone, jest tylko organizmem biernym. Ośrodek dokumentacji jest organizmem żywym, aktywnym. Można sobie nawet doskonale wyobrazić ośrodek dokumentacji bez dokumentów: chodzi o to, aby mógł on udzielać sprawnie i pośpiesznie wiadomości, opierając się na korespondentach i archiwach zzewnątrz, rozporządzając zato właściwą organizacją i niemi, wiążącymi z odpowiednimi informatorami w całym kraju. Służba wyspecjalizowanych i aktywnych współpracowników powinna być tak pomyślana, aby szef ośrodka dokumentacji w każdym kraju mógł bezpośrednio porozumieć się z właściwym danej sprawie współpracownikiem.

Komisja ekspertów wysunęła obecnie na czoło koordynację pracy istniejących już w różnych krajach ośrodków dokumentacji chemicznej. Jest bowiem rzeczą niewątpliwą, że ośrodki takie — pod różnymi zresztą nazwami i często nieświadomie pełnionych funkcji dokumentacyjnych — oddawna działają, w formach towarzystw chemicznych, związków przemysłowych, unij wytwórczości, archiwów chemicznych i t. p. Międzynarodowa Organizacja Chemiczna rozstała więc przed niedawnym czasem do wszystkich istniejących w różnych krajach świata zrzeszeń chemicznych zapytania, dotyczące oficjalnego przejęcia przez nie funkcji ośrodków dokumentacji chemicznej. W Polsce powołano tymczasem do życia dwa takie ośrodki: Polskie Towarzystwo Chemiczne, zajmujące się dokumentacją naukową i Związek Przemysłu Chemicznego, zajmujący się dokumentacją przemysłową.

Doniosłość koordynacji prac poszczególnych ośrodków jest zupełnie oczywista. Aczkolwiek pod względem formalnym jeszcze nie wszystkie ośrodki są zorganizowane, spis zaś tych ośrodków jeszcze niewydany — to jednak już obecnie korzystać można z centrali dokumentacji chemicznej — za pośrednictwem polskich ośrodków dokumentacyjnych. Technika otrzymywania i udzielania informacji jest bardzo prosta. Zainteresowany w jakiegokolwiek sprawie chemicznej zwraca się przez polski ośrodek dokumentacji do centrali, która po zebraniu właściwych informacji przesyła je zainteresowanemu.

Oczywiście, działalność nowej organizacji będzie sprawniejsza z chwilą ostatecznego uruchomienia budowanego obecnie w Paryżu Międzynarodowego Domu Chemji, którego pierwszym zadaniem będzie ułatwianie w korzystaniu z dokumentów chemicznych znajdujących się w poszczególnych ośrodkach.

Cała sprawa powyższa zasługuje nie tylko na uwagę, lecz również na najszerze korzystanie z niej przez chemików polskich i polski przemysł chemiczny.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od 15 do 31 maja r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach kolejowych:

wystąpił w sprawie obniżenia kosztów przewozu śrutu kostnego przy wywozie przez porty polskie,

opracowywał zmianę przepisów przewozowych dla materiałów wybuchowych,

opracowywał wniosek w sprawie taryfy na siarczany nikotyny,

wystąpił w sprawie zmiany kosztów przewozu trójchloretylenu.

W sprawach traktatowych:

złożył obszerne memorjały w sprawie traktatu handlowego polsko-belgijskiego i polsko-francuskiego.

W sprawach eksportowych:

badał możliwości rozszerzenia wywozu do Szwecji, Finlandji, Danji, Austrii i Rumunii. W związku z bojkotem towarów niemieckich — nasuwają się możliwości rozszerzenia eksportu polskiego, to też Sekcja Eksportowa Związku organizowała porozumienie poszczególnych fabryk z odbiorcami zagranicznymi.

W sprawach kompensacyjnych:

brał udział w organizacyjnych posiedzeniach w sprawie kompensacji artykułów chemicznych z Ameryką Południową,

wystąpił z inicjatywą dokonania transakcji kompensacyjnych z Jugosławiją wzamian za zakupione elektrody.

W sprawach celnych:

wziął udział w naradzie, zwołanej w Min. Przemysłu i Handlu w sprawie techniki stosowania cła ulgowego na importowane stałe tłuszcze roślinne.

III ZJAZD CHEMIKÓW POLSKICH

Na cele III Zjazdu Chemików Polskich, który odbędzie się we Lwowie, obok ofiar, ogłoszonych już w poprzednich numerach „Wiadomości”, wpłynęły następujące dalsze sumy:

Fabr. Chem. dawniej C. Scharff (Giesche) zł. 100

Związek Koksowni „ 200

Zjazd zapowiada się znakomicie. Wpłynęły dalsze liczne zgłoszenia oficjalnych delegatów z zagranicy.

CENTRALNY ZWIĄZEK PRZEMYSŁU POLSKIEGO W R. 1932

Centralny Związek Przemysłu Polskiego opublikował sprawozdanie z działalności za r. 1932. Jest to pierwsze sprawozdanie nowej organizacji, powstałej z połączenia istniejącego od końca r. 1919 Centralnego Związku Polskie-

go Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów z założoną w r. 1926 Naczelną Organizacją Zjednoczonego Przemysłu i Rolnictwa Zachodniej Polski. Przejmując ich działalność i aparat wykonawczy, Centralny Związek mógł dosłownie od pierwszej godziny swego istnienia skorzystać z wieloletnich doświadczeń, stosunków i metod pracy obu połączonych organizacji. Naczelnym zadaniem Centralnego Związku było harmonizowanie tendencji i działalności poszczególnych dziedzin życia przemysłowego, tudzież obrona wspólnych ogólnych interesów życia przemysłowego naszego kraju. Należy stwierdzić, że Centralny Związek zdołał osiągnąć oba zamierzone cele, rozwijając owocną działalność. Szczególnie doniosłe jest istnienie w tej chwili jednej centralnej organizacji, jednoczącej wszystkie poważniejsze wolne organizacje przemysłowe wszystkich dzielnic Polski. Należy fakt powyższy zanotować jako jeszcze jeden przejaw ostatecznego scalania życia gospodarczego wszystkich dzielnic Polski. W szczególności zespolenie przemysłu górnośląskiego z całym przemysłem polskim stało się faktem dokonany — pomimo przeszkód tkwiących w odrębnościach gospodarczych i prawno-administracyjnych w tej części kraju.

Prace nowopowstałego Centralnego Związku w zakresie konsolidacji sfer gospodarczych polegały w zeszłym roku w głównej mierze na pogłębianiu kontaktów między i z poszczególnymi organizacjami.

Rzeczowa działalność Centralnego Związku, zmierzająca do obrony interesów życia gospodarczego, rozpada się na kilka działów. Przede wszystkim więc wymienić należy współpracę z Rządem i ciałami ustawodawczymi; spośród dotychczasowych metod odwoływania się do opinii zainteresowanych, Rząd i jego organy korzystały w roku ubiegłym w największej mierze z zapraszania do rozmów czołowych osobistości ze świata gospodarczego. W dalszym ciągu na uwagę zasługuje obrona stanowiska sfer gospodarczych w zakresie spraw socjalnych; najwybitniejsi fachowcy w tej dziedzinie, zgrupowani w Wydziale Pracy Centralnego Związku, pogłębiając i rzucając żywe światło na bieżące zagadnienia socjalne — bezspornie przyczynili się w bardzo znacznej mierze do usystematyzowania i skonsolidowania opinii świata przemysłowego na sprawy socjalne. Ponadto Centralny Związek przeprowadził szereg prac nad aktywizacją bilansu handlowego, polityką komunikacyjną, polityką podatkową, polityką rolną i t. d.

Sprawozdanie Centralnego Związku poprzedzone jest obszernym wstępem, dotyczącym sytuacji gospodarczej w Polsce w r. 1932, tudzież analizy ważniejszych czynników, wpływających na kształtowanie się sytuacji gospodarczej w Polsce w r. 1932.

Całość sprawozdania obejmuje 88 stronic druku dużego formatu i jest opracowana w sposób rzeczowo wzorowy, redakcyjnie zaś — bardzo interesujący.

KRONIKA

Dn. 19 maja r. b. odbyło się posiedzenie Sekcji Eksportowej w sprawie organizacji i rozszerzenia eksportu do Szwecji. Zebrani eksporterzy stwierdzili, że rynek szwedzki jest dzisiaj jednym z najbardziej interesujących rynków, gdyż import do tego kraju nie podlega ograniczeniom dewizowym i przywozowym. Z drugiej strony — rosnące zainteresowanie polskimi towarami zmusza do intensywniejszej współpracy z tym rynkiem. Z uwagi jednak na specyficzne zwyczaje handlowe jest rzeczą konieczną utworzenie wystawy artykułów chemicznych, lub zorganizowanie wycieczki agentów, celem zaznajomienia odbiorców szwedzkich z towarami polskimi. Zebrani podkreślili doniosłość tej akcji i stwierdzili, że chwila obecna jest najbardziej odpowiednia do szerszego wejścia na ten rynek, toteż w najbliższym czasie nastąpi specjalne posiedzenie Sekcji, które rozważać będzie zagadnienie organizacyjne.

Zarząd Towarzystwa Wojskowo-Technicznego zorganizował w okresie od dn. 29 maja do 13 czerwca r. b. kurs dokształcający techniki wojskowej o charakterze ogólno-uzbrojeniowym. Program wykładów obejmuje: materiały wybuchowe, materiały konstrukcyjne, konstrukcję sprzętu, wyrób sprzętu, zastosowanie sprzętu, gazy i obronę przeciwgazową, mobilizację przemysłu oraz zagadnienia ogólne. Zarząd Towarzystwa zwrócił się do Związku Przemysłu Chemicznego z prośbą o zainteresowanie wspomnianym kursem zatrudnionego w przedsiębiorstwach chemicznych personelu technicznego.

Wykłady odbywają się w godzinach od 17 do 20, bliższych wiadomości udziela Sekretariat kursu, mieszczący się w gmachu Stowarzyszenia Techników, Warszawa, Czackiego 3/5.

Dn. 22 maja r. b. odbył się doroczny zjazd Centralnego Związku Przemysłu Mydlarskiego w Polsce. Zjazd zajmował się rozważaniem szeregu bieżących spraw, dotyczących mydlarstwa oraz wysłuchał referatu Inż. T. Zamoyskiego na temat: „Aktualne zagadnienia polityki tłuszczowej”. Po referacie wywiązała się ożywiona dyskusja, dotycząca w szczególności ukształtowania stawek celnych na surowce tłuszczowe, służące do fabrykacji mydła.

Sp. Akc. „R. Barcikowski” w Poznaniu donosi nam, że przystąpiła do produkcji i wypuściła już na rynek następujące chemicznie czyste preparaty: chlorek sodowy analityczny najczystszy, chlorek amonowy chemicznie czysty, azotan amonowy chemicznie czysty. Wszystkie powyższe preparaty zostały zbadane przez Chemiczny Instytut Badawczy, wyniki badań zostały nam przedstawione i pozwalają kwalifikować te preparaty do kategorii chemicznie czystych.

Zagadnienie dostaw i robót rządowych jest bezspornie sprawą wielkiej dla życia gospodarczego doniosłości. To też projekt Rozporządzenia o dostawach i robotach na rzecz Skarbu Państwa, samorządów i instytucyj prawa publicznego był przedmiotem ożywionej dyskusji zarów-

no na terenie Centralnego Związku Przemysłu Polskiego, jak Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie. Związek Przemysłu Chemicznego był reprezentowany na tych posiedzeniach przez członka Zarządu, p. Inż. Zygmunta Lepperta, który też posiada wszystkie niezbędne materiały i projekty, tudzież chętnie udziela zainteresowanym przedsiębiorstwom wiadomości w zakresie wspomnianych projektów.

W związku z organizacją transakcji kompensacyjnej z Ameryką Południową wzamian za importowaną kawę odbyły się posiedzenia organizacyjne, celem utworzenia Spółki p. n. „Kompanja Handlu Zamorskiego”, której zadaniem będzie dokonanie odpowiedniej pracy organizacyjnej i handlowej. Do Rady Nadzorczej tej Spółki zaproszony został p. Adam Barszczewski, który reprezentować będzie interesy przemysłu chemicznego.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dzienniku Taryf Nr. 29 ukazało się Rozporządzenie przewidujące refakcje przewozowe w wypadku przewiezienia ściśle określonych kontyngentów między poszczególnymi stacjami w ściśle określonym terminie. Mianowicie, przesyłki drobne zaliczone do klasy drobnicowej I oraz przesyłki wagonowe zaliczone do klas 1—6 w wypadku nadania w ciągu kwartału lub półrocza do stacyj wymienionych w Rozporządzeniu od 120 do 240 tonn, otrzymują refakcję po udowodnieniu kontyngentu 10%. Natomiast przesyłki wagonowe zaliczone do klas 7—10 otrzymują refakcję 5%. Przy wzroście ilości nadania w danej relacji stacyjnej od 10 do 20 tonn — w zależności od grup stacyjnych — otrzymują dalszy 1%. Przesyłki mogą zawierać towar jednolity, albo też składać się z towarów taryfowych podług różnych klas taryfowych. Jednakże do kontyngentu i refakcji wlicza się jedynie towary taryfowane p/g klas wagonowych 1—10 i klasy drobnicowej I. Stosunek wzajemny ilości towarów poszczególnych klas, wchodzących do kontyngentu, może być dowolny i nie wpływa na zastosowanie refakcji do towaru danej klasy. Refakcji nie udziela się dla tych towarów, do których zastosowano inne taryfy wyjątkowe lub ulgi taryfowe.

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 31 ukazały się następujące zmiany: obniżona została taryfa eksportowa przez porty polskie dla kleju, wysyłanego ze stacji Strzemieszyce. Obniżona została taryfa eksportowa przez porty polskie dla siarczanu miedzi.

Utworzona została taryfa wywozowa dla obuwia gumowego, wysyłanego ze stacji Lida do portów. Zniżka ta utworzona została dla konkurowania z przewozami idącymi przez Rygę. Analogiczna taryfa utworzona została dla kauczuku przywożonego przez porty do stacji Lida.

W Dz. Taryf Nr. 23 ogłoszona została specjalna taryfa dla nawozów azotowych, wysyłanych z fabryk krajowych do wszystkich stacyj P. K. P. i kolei prywatnych.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	" rogowa 13/14% N ₂	— "
" " czysty 99%	300 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	" czysty w łuskach	52,50 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,54 "	Octan sodu	120 "
" granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "	" oliwii	215 "
Azotan amonu	100 "	Oleina zwierzęca destylat	190 "
Azotyn sodowy	120 "	" saponifikat	180 "
Benzol handlowy 90%	80 "	Oleum 20%	19,24 "
" czysty	92 "	Olej lniany	132 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Boraks	110—125 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Chlorek cynku 50 ^o Bé	40 "	Pyrydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	9,75 "
Chlorek wapna bielący	30,6 "	Smola preparowana	17,50 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	Saletra potasowa	130 "
Chloroform czysty	800 "	* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65 "
" "pro narcosi"	1,800 "	* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90 "
Eter siarkowy	390 "	Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 "
Fenol czysty	265 "	Siarczan amonu	29,65 "
Formalina 40%	270 "	* Siarczan miedzi	110—125 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30 ^o Bé	220 "	* Siarczek sodu 60/62%	60 "
" techniczna 85/88%	160 "	Soda amonjakalna	25 "
* Karbid granulowany	75 "	" kaustyczna	60 "
Karbolinum	29,75 "	Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Klej kostny	230 "	Stearyna	150 "
Klej skórny biały	260 "	Superfosfat 16% par. Warszawa	10,72 "
Krezol	128 "	Toluol czysty	105 "
Kwas azotowy tech. czysty za 100% HNO ₃	93 "	Woda amonjakalna chem. czysta zaw. + 25% NH ₃	60 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "	Żelatyna - techn.	400 "
Kwas siarkowy 60 ^o Bé	6,00 "		
" solny 19 ^o /21 ^o Bé	12,25 "		
" octowy techn. 30%	100 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:	Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:	Oleina zwierzęca:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Bednar- ska 2, tel. 659-99.	na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Słomka i włosie wiskozowe:
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą, Tel. II podm. Henryków 5. Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapna bielący.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Żgoda 10, tel. 634-94.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Chlorek wapnia (CaCl₂):	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Żgoda 10, tel. 634-94.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Żgoda 10, tel. 634-94.
„ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
Farmaceutyczne przetwory:	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.		

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11